

ROMA INTEGRATION

MAPA PUTA 2019-2021

SRBIJA

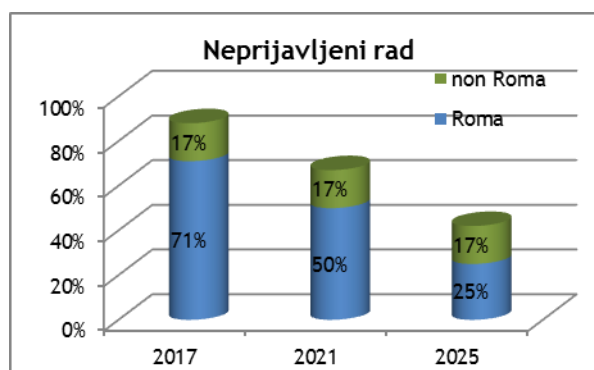
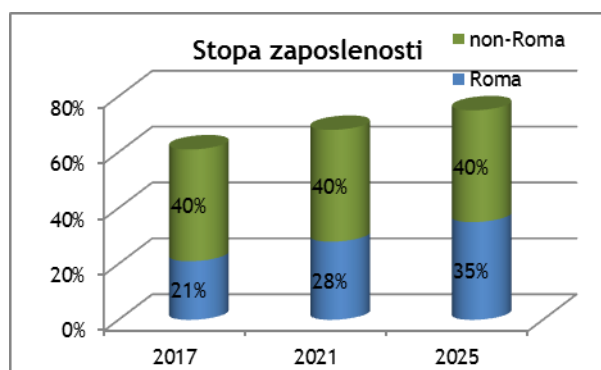
Roma Integration 2020 is co-funded by

European Union

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

Zapošljavanje

Jedini statistički podatak dat u godišnjem izveštaju Republike Srbije o sprovođenju politike za integraciju Roma za 2017. godinu u oblasti zapošljavanja jeste da je 3.058 Roma koji su prijavljeni kao nezaposleni učestvovalo u aktivnim merama zapošljavanja (2% od ukupne populacije). Nacionalna strategija za integraciju Roma (NSIR) koristi podatke iz Regionalnog istraživanja o Romima iz 2011. godine. Prema podacima iz najnovijeg Regionalnog istraživanja o Romima, iz 2017. godine, procenat **zaposlenih Roma je samo 21%**, u poređenju sa 40% neromskog stanovništva koje živi u neposrednoj blizini Roma, kao i sa **nacionalnom stopom zaposlenosti od 55%**. Istovremeno, **71% Roma radi neprijavljeno**, u poređenju sa samo 17% neromskog stanovništva i **nacionalnim prosekom od 22%**.¹

Pospešivanje **formalnog zapošljavanja** radno sposobnih Roma sadržano je u cilju NSIR koji se odnosi na zapošljavanje, iako nije kvantitativno izraženo. **Legalizacija neprijavljenog rada**, a posebno sakupljanje otpada (kroz integraciju u sistem upravljanja komunalnim otpadom), izdvojena je kao **operativni cilj 7** u okviru oblasti koja se odnosi na zapošljavanje u NSIR. Mere koje predviđa Strategija obuhvataju, između ostalih: afirmativnu finansijsku i nefinansijsku podršku privrednim delatnostima Roma; konkretne subvencije za samozapošljavanje i preduzetništvo Roma; podsticanje zadrugarstva i uređenje i podsticanje socijalnog preduzetništva; zakonska zabrana odlaganja otpada koji se može reciklirati; podsticaji i podrška opštinama u izradi lokalnih planova prikupljanja otpada koji integrišu pojedinačne sakupljače otpada; subvencionisanje pojedinačnih sakupljača otpada za nabavku radne opreme. Prema godišnjem izveštaju Republike Srbije, **nijedna od predviđenih mera za formalizaciju neprijavljenog rada nije sprovedena tokom 2017. godine.**

Da bi se smanjile značajne razlike u stopama zaposlenosti i neprijavljenog rada između romskog i neromskog stanovništva u Srbiji, usvojeni su postepeni među-ciljevi:

Do 2021. godine povećati stopu zaposlenosti Roma na 28% i smanjiti neprijavljeni rad na 50%;

Do 2025. godine povećati stopu zaposlenosti Roma na 35% i smanjiti neprijavljeni rad na 25%.

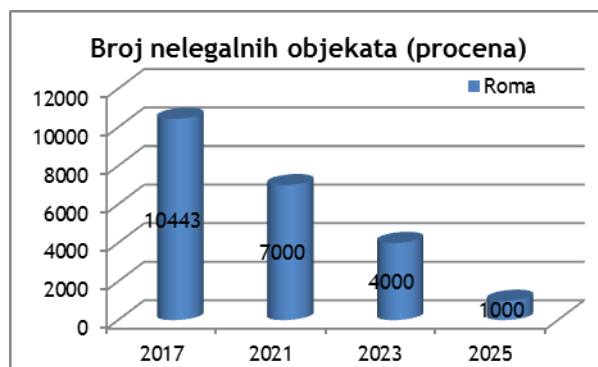
Rešavanje pitanja niske stope zaposlenosti Roma i visoke stope neprijavljenog rada (i uopšte i kod Roma), kao i uređenje upravljanjem otpadom, doprinosi evropskim integracijama Srbije.

Akcioni tim za Integraciju Roma radiće zajedno sa Vladom Republike Srbije na izradi sveobuhvatne politike i pratećeg zakonodavstva, kao i predloga za finansiranje mera za formalizaciju neprijavljenog rada, sa posebnim akcentom na upravljanju otpadom, uključujući i uređenje ovih pitanja na lokalnom nivou. Podrška će se pružati u vidu obezbeđivanja ekspertize u prikupljanju podataka, formulisanju politika, planiranju budžeta i formulisanju predloga za finansiranje.

Sveobuhvatan program formalizacije neprijavljenog rada u oblasti upravljanja otpadom izradiće se uzimajući u obzir potrebu za postepenim smanjivanjem socijalne pomoći siromašnim porodicama čiji članovi rade neprijavljeno na sakupljanju otpada, potrebu za uređenjem upravljanja otpadom na lokalnom nivou, modalitete formalizacije rada, podrške i usluge potrebne za formalizovanje rada (pravne, administrativne, finansijske, menadžerske), potrebu za specifičnim tretmanom rada zbog njegove prirode, kao i druge aspekte. Prema ovom programu, projekat Integracija Roma pružiće podršku u formulisanju zakonodavstva koje je potrebno izmeniti ili dopuniti / usvojiti kao i u formulisanju predloga za finansiranje sprovođenja programa.

¹ Prosečna nacionalna stopa neformalnog rada preuzeta je iz [Programa ekonomskih reformi 2018-2020](#)

Stanovanje

Godišnji izveštaj Republike Srbije o sprovođenju politike integracije Roma za 2017. godinu pruža podatke o stopama povezanosti romskih naselja na elektro-mrežu, vodovod i kanalizaciju, stopi sakupljanja otpada, broju članova domaćinstava po naselju i stopi prenaseljenosti. Ne postoje podaci o vlasništvu nad stambenim objektima. Vlada Srbije imala je podršku u izradi Geografskog informacionog sistema (GIS) o nestandardnim romskim naseljima. Putem „Tehničke pomoći za unapređenje socio-ekonomskih uslova za život romskog stanovništva” koju finansira IPA 2014, a čija realizacija je započeta u martu 2019. godine, u planu je da se ažurira baza podataka GIS-a. Trenutno baza podataka nije dostupna. Zvanične informacije date su za stanje na dan 08.02.2017. iz poslednjeg sprovedenog popisa, po kome ima **594 nestandardna romska naselja, sa 20.477 objekata i 48.223 lica koja žive u tim objektima**. Prema rečima odgovornih zvaničnika, popis ne pruža podatke o pravnim aspektima vlasništva, ali njihova je procena da je “najverovatnije većina objekata nelegalna”. U svrhe planiranja Mape puta za Srbiju, a na osnovu raspoloživih podataka, može se uzeti da je polazna osnova 51% od navedenih brojki: **10.443 nelegalna objekta i 303 nestandardna naselja, sa 24.594 lica**.

Na osnovu ovako definisane polazne osnove, postavljeni su među-ciljevi za **legalizaciju najmanje 1.500 nelegalnih romskih objekata godišnje do 2025. godine** - što je okvirni rok za pristupanje Srbije Evropskoj uniji. Ove međukorake potrebno je revidirati čim budu dostupni precizniji podaci, uz preporuku da se postave ambiciozni međuciljevi.

[Zakon o postupanju sa nezakonito izgrađenim zgradama](#) i Zakon o stanovanju i održavanju zgrada omogućavaju legalizaciju i pokretanje odgovarajućih postupaka u slučajevima kada legalizacija nije moguća. Rok za podnošenje zahteva za legalizaciju je istekao. Ne postoje informacije o broju Roma koji su podneli zahtev, ali procenjuje se da ga nisu podneli svi Romi kojima je legalizacija potrebna. Iako postoje zakonske odredbe o adekvatnom smeštaju lica koja žive u nelegalnim objektima, troškovi rušenja objekata i gradnja objekata socijalnog stanovanja bili bi suviše visoki u poređenju sa legalizacijom što većeg broja objekata. Prethodne, tekuće i planirane aktivnosti koje je uglavnom finansirala EU realizovane su u sklopu pripreme urbanističkih planova, legalizacije objekata i gradnje objekata socijalnog stanovanja (o kojima je vlada izvestila u godišnjem izveštaju za 2017. godinu).

Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture je krajnji korisnik dva ugovora koje finansira EU: „Tehnička pomoć za unapređenje života i uslova stanovanja romskog stanovništva koje trenutno boravi u neformalnim naseljima” IPA 2013 i „Tehnička pomoć za unapređenje socio-ekonomskih uslova za život romskog stanovništva” IPA 2014. Oba projekta imaju, kao jednu od glavnih komponenata, pripremu detaljnih regulacionih planova i tehničke dokumentacije, prvi projekat za 13 romskih naselja, a drugi za 100 romskih naselja. Uz to, Ministarstvo je krajnji korisnik ugovora „Program bespovratne pomoći: trajna rešenja za stanovanje i unapređenje fizičke infrastrukture u romskim naseljima” iz IPA 2013. Realizuje se u 13 opština i podrazumeva različite građevinske i infrastrukturne radove: izgradnja kuća i stambenih zgrada, izgradnja vodovodnih i kanalizacionih mreža, rekonstrukcija kuća i zgrada, itd. Svi objekti izgrađeni u romskim naseljima legalizovaće se nakon gradnje.

Akcioni tim za integraciju Roma radiće sa Vladom Republike Srbije na tome da se provere postojeći podaci o stanovanju Roma, uspostavi adekvatan sistem za praćenje i stave na raspolaganju podaci potrebni za formulaciju politika (i finansiranja). Takođe će raditi sa vladom i relevantnim zainteresovanim stranama na tome da se utvrde eventualne zakonodavne ili druge prepreke za legalizaciju romskih stambenih jedinica, da se formuliše potrebna planska dokumentacija i legislativa. Na predlog Vlade Republike Srbije, projekat Integracija Roma može raditi i na utvrđivanju preostalih potreba za stanovanjem nakon završetka mera koje finansira IPA, kao i tehničkoj pomoći u izradi daljih predloga za finansiranje kojima bi se rešavale preostale potrebe.

